

verdandisten

HÖSTEN 2015

• EN TIDNING FRÅN VERDANDI OM GEMENSKAP OCH SOLIDARITET

Kära Brandkär!

Karin Johansson

*"Medmännisklighet
– det viktigaste"*

VERDANDI NYKÖPING:

*Så jobbar vi med
integrationen
i bostadsområdet*

NY RAPPORT FRÅN VERDANDI:

SVERIGES MEST UTSATTA FÖRORTER

Stockholm, Linje 17s manifestation den 12 september, till stöd för flyktingar som flyr från kriget i Syrien.

*Misströsta inte. Vi kan förändra.
Organisera dig för jämlikhet
och jämställdhet.
Gemenskap och solidaritet.*

● **verdandi**

:Innehåll

7

Röster för jämlikhet

Många röster höjs nu för en politik för ökad jämlikhet. Allt kan inte handla om plånboksfrågor, utan vi måste skapa ett samhälle som håller ihop.

17

Jan Edling, förbundsstyrelseledamot i Verdandi, har analyserat och skrivit en ny rapport om behovet av en ny integrationspolitik.

20

Kära Brandkärr!
Vi besöker Verdandis verksamhet i ett miljonprogramsområde i Nyköping.

21

Hans Swärd har forskat kring fattigdom och dess orsaker. Han tycker att det är hög tid att regeringen prioriterar nolltolerans mot vräkning av barn.

Ett rättvist Sverige är möjligt!

Ojämlikheten ökar och rasismen växer i Europa. Det som sker är inte ett samhälle i utveckling, utan snarare avveckling. Vi måste kämpa för att återerövra rättvisan och människovärdet.

Verdandi arbetar med att påverka politiken och att fortbilda oss själva. Vi måste anpassa vårt arbete efter hur världen omkring oss förändras. I höst genomför vi medlemsutbildningar och ledarkonferens. Verdandi presenterar också en ny integrationspolitisk rapport som visar hur klassamhället har tillåtits växa till förskräckande klyftor. Välfärden och våra mest utsatta måste prioriteras och rustas.

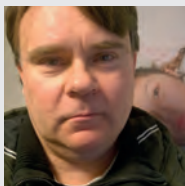
Verdandi växer och i höst startar nya avdelningar i **Skara** och **Göteborg**.

Den 2 februari 2016 fyller Verdandi 120 år av socialt arbete, solidaritet och gemenskap. **Det ska vi fira!** Vi ska manifesteras på gator och torg och bjuder in till fest i våra lokaler. Håll dig uppdaterad genom din Verdandi-avdelning eller Verdandis hemsida!

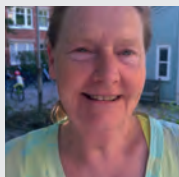
HELENA FRISK
Förbundsordförande Verdandi

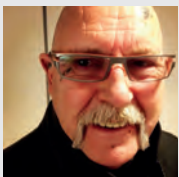
MARJA KOIVISTO
REDAKTÖR

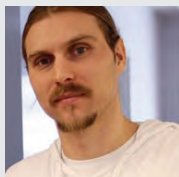
MAGNUS BÅÅTH
VERDANDI SUNDBYBERG

CATRIN HANSEN
VERDANDI MALMÖHUS

RASKEN ANDRÉASSON
VERDANDI TROLLHÄTTAN

RICHARD LEWANDER
VERDANDI FALUN

Notiser

INVIGNING AV NY VERDANDI-AVDELNING I SKARA.

Verdandi växer! Ny avdelning startar i Skara!

Den 24 september invigdes en ny Verdandi-avdelning i Skara. Initiativtagarna är eldsjälarna *Rita Skoogh, Gordana Lukic och Helena Andersson*. Verksamheten börjar med social kontakt-verksamhet och arbete för att bryta ensamhet och isolering bland människor i Skara.

Avdelningen planerar också barn- och ungdomsverksamhet, Rättvissekontor och stöd till asylsökande och flyktingar.

Vid invigningen talade Verdandis ordförande Helena Frisk och kommunalrådet Fredrik Nordström (s).

”Varje ny avdelning är en stor glädje, för det betyder att vi blir fler som kan arbeta tillsammans för solidaritet och gemenskap i samhället. Igår hade vi avdelningar på 48 orter i Sverige, idag har vi 49, säger Helena Frisk, Verdandis ordförande. ●

FOTO: SCANPIX

STARK FOLKLIG OPINION FÖR MOTTAGANDE AV FLYKTINGAR. Den 12 september demonstrerade över 30 000 på Slotsplatsen i Köpenhamn mot den danska regeringens kallsinniga inställning till flyktningkatastrofen. "Refugees Welcome", skanderade massorna vid danska Folketinget.

EU-lag ger alla rätt till ett bankkonto och betalkort

Olle Ludvigsson är EU-parlamentariker sedan 2009. Före det var han under många år ordförande för fackklubben på Volvo i Göteborg. Han har bland annat involverat sig i konsumenträtt.

– Ett viktigt problem är att bankerna inte låter alla få tillgång till vanliga banktjänster, till exempel att öppna ett konto eller att använda betalkort och internetbank.

– Inom EU finns cirka 25 miljoner konsumenter som inte har ett bankkonto trots att de skulle vilja ha ett. I Sverige är problemet mindre än i andra länder. Ändå är konsekvenserna allvarliga, till exempel:

- Den som inte vill ha bankens hela servicepaket vägras ibland ett konto.
- Personer med betalningsanmärkningar nekas ibland betalkort eller internetbank.
- Medborgare från andra EU-länder som jobbar i Sverige och behöver ett konto möts ibland av hopplös byråkrati.

OLLE LUDVIGSSON,
EU-PARLAMENTET (S)

- Asylsökande som vill öppna ett konto får ibland nej.
- Det här är inga småsaker. Utan tillgång till grundläggande banktjänster är det krångligt och dyrt att ta sig fram i ett modernt samhälle.

Man hamnar i ett finansiellt utanförskap. Inte sällan innebär utanförskapet att den som redan har det svårt får det ännu svårare. Detta är oacceptabelt. Bankerna – som själva ges ett rejält skydd av samhället – har ett eget samhällsansvar, säger Olle Ludvigsson.

Förra året antogs en ny EU-lagstiftning om bankkonton. Olle Ludvigsson var aktivt involverad i det arbetet. Lagstiftningen ska vara implementerad i medlemsländerna september 2016. Om den sköts rätt blir det en viktig reform. Flera av problemen i Sverige kan lösas. Lagstiftningen ger alla konsumenter i EU rätt att öppna och använda ett bankkonto – antingen gratis eller till en rimlig kostnad. Rätten gäller alla vardagstjänster – inklusive betalkort och internetbank. ●

Socialtjänsten sviktar – brister i rättssäkerheten

Fler än åtta av tio kommuner har svårt att rekrytera socialsekreterare. Det visar Visions Socialchefsrapport 2015. Läget har förvärrats kraftigt jämfört med tidigare år. Enligt socialcheferna leder den tuffa situationen till brister i rättssäkerheten.

I Visions Socialchefsrapport 2015 berättar socialcheferna om sin oro för personalförsörjningen. Det gäller i synnerhet socialtjänsten, men även andra delar av det sociala arbetet. Bland annat framgår att:

- **Nio av tio socialchefer** anser att det är svårt eller mycket svårt att rekrytera socialsekreterare för arbetet med barn och unga. Förra året var siffran sex av tio.
- **83 procent av socialcheferna** anser att socialsekreterare generellt är svåra att rekrytera. Förra året var siffran 45 procent.
- **Sju av tio socialchefer** anser att det är svårt att rekrytera chefer inom socialt arbete. Förra året var det sex av tio.

VERONICA MAGNUSSON,
FÖRBUNDSORDFÖRANDE VISION

– Enligt socialcheferna leder situationen till att kontinuitet och rätts-säkerhet blir lidande och man hinner inte med barnperspektiv och uppföljning. Läget är alarmerande och såväl kommuner som staten måste nu ta sitt ansvar för framtidens socialtjänst, säger Veronica Magnusson, förbundsordförande för Vision.

För kommunens del handlar det bland annat om att omedelbart av-sätta pengar för att säkra personalförsörjningen och garantera grund-bemanningen inom socialt arbete. Vision har krävt att regeringen ska tillsätta en socialtjänstkommission som ser över hela socialtjänsten. Vision vill också se ett nationellt mått på antal ärenden per handläggare.

– Visions rapport visar att det är hög tid att det sociala arbetet får rätt förutsättningar för att fungera. Det här är inte minst aktuellt i den situa-tion som vi just nu befinner oss i, med många människor på flykt. De be-höver – och ska få – socialtjänstens stöd, säger Veronica Magnusson. ●

RÖSTER för ÖKAD JÄMLIKHET

Röster för ett mer jämlikt samhälle höjs nu från många håll. Tankeverksamheten i Göteborg (s) kräver en Jämlikhetsutredning, SSU arbetar med ett nytt Jämlikhetsprogram och OECD skriver i sin årliga rapport att klassklyftorna i Sverige är ett hinder för tillväxten.

Vi intervjuar Anne-Marie Lindgren, ideolog (s), som debatterar för en ny jämlikhetsutredning, och Philip Botström, nyvald SSU-ordförande, som börjar jobbet med ett färskt kongressbehandlat Jämlikhetsprogram på skrivbordet.

*Anne-Marie
Lindgren,
ideolog (s) och
Philip Botström,
nyvald
SSU-ordförande,
två generationer
socialdemokrater
som kämpar för
mer jämlikhet
i politiken.*

Anne-Marie Lindgren, ideolog (s):

”Dagens klassklyftor ÄR INTE HÅLLBARA”

Anne-Marie Lindgren har mer än någon annan koll på kampen för jämlikhet i Sverige under de senaste 50 åren. Hon kan citera hur Olof Palme avslutade sitt sista förstamajtal med ett avsnitt om hur jämlikhet är bra även för dem som har det gott ställt, för att det blir ett tryggare samhälle för alla. Hon minns, för det var hon som skrev talet.

TEXT: MATS UTBULT FOTO: JENS LÉSTRADÉ

Hon brukar kallas för ideolog och har vid flera tillfällen under de senaste 40 åren skrivit avsnitt- en om jämlikhet i socialdemokraternas partiprogram. *”Ökad jämlikhet”* var en huvudparoll för (s) i valet 1968, då partiet fick över 50 procent av rösterna. Det är enda gången, med undantag för 1940, som man fått så mycket. 1968 var Anne-Marie Lindgren 25 år och aktiv i socialdemokratiska studentförbundet. Hon hade själv vuxit upp i ett land där välståndet, välfärden och jämlikheten hade ökat år från år. Som talskrivare åt Olof Palme och Ingvar Carlsson, och på

andra uppdrag inom (s), kunde hon sen följa hur jämlikheten ökade ytterligare under 1970-talet, för att under 1980-talet förbli på ungefär samma nivå. Men hon har också senare, som mång- årig chefredaktör för S-tidskriften Tiden och som chef för Arbetarrörelsens tankesmedja, följt och analyserat hur klyftorna ökat sedan början av 90-talet.

– Vi är det land i industrivärlden där klyftorna har ökat mest de senaste 25 åren, det visar OECDs statistik, säger Anne-Marie Lindgren.

Under den tiden har Sverige haft elva års borgerlig regering. Men hon

– Man kan säga att kapitalet har

smitit ur nationalstatens grepp.

Politiskt råder vi inte över viktiga

frågor på det sätt som vi

gjorde på 1960-70-talen.

konstaterar att ojämlikheten även ökade under de tolv socialdemokratiska regeringsåren 1994-2006. Hon deltar i debatten inom arbetarrörelsen för att lyfta fram jämlikhetsfrågorna i rampluset igen. Hon gläds åt att SSU och den nyvalde ordföranden Philip Botström för fram jämlikheten som den stora frågan (läs intervju med honom på sidan 14).

Vad var det egentligen som hände?
Varför halkade Sverige ur jämlikhetsspåret?
Vad är viktigast att göra för att öka jämlikheten 2015?

DEN OFÄRDIGA VÄLFÄRDEN

På 60-talet var det full fart framåt för svensk industri och såväl löner som skatteintäkter ökade. Det möjliggjorde stora, grundläggande jämlikhetsreformer, den som kallas den generella välfärden, det vill säga förmåner som omfattar alla: skolan, sjukvården, pensionen, sjukförsäkringen.

– Den generella välfärden utjämnade klasskillnaderna för det stora flertalet, säger Anne-Marie Lindgren. Men man upptäckte vid mitten av 60-talet att vissa grupper inte kom med. De som inte riktigt platsade i skötsamhetssystemen lämnades efter.

Sociologerna Gunnar och Maj-Britt Inghe skrev 1967 för Folksam en uppmärksamman rapport, *”Den ofärdiga välfärden”*. De beskrev välfärdssamhällets brister och baksidor, med många människors maktlöshet i det som fortfarande var ett klassamhälle. De talade också om ”problemgrupper” – med den tidens språkbruk ”missanpassade”, ”utstötta” och ”avvikare”. Samtidigt arbetade Alva Myrdal för socialdemokraterna med en jämlikhetsrapport, som också blev omtalad och debatterad. Den tog upp grupper som hamnat vid sidan av, som människor med funktionshinder (handikappade hette det då). Hon skrev också om kvinnorna, om jämställdheten mellan könen, och om de globala klyftorna. En låginkomstutredning som stoppades lade något år senare än mer bränsle på brasan. Hela 1960-talet präglades av en radikaliserings, av en tidsanda då människor ifrågasatte mycket av det traditionella och invanda, påpekar Anne-Marie Lindgren. Hon beskriver hur det på två mycket tydliga områden, där ojämlikheten hade varit stor, hände väldigt mycket under kort tid:

– Efter 20 år av växande klyftor är det hög tid för arbetarrörelsen att ta ett samlat grepp om jämlikhetsfrågan. Det krävs att socialdemokratin tillsätter en arbetsgrupp inom partiet som får ett brett mandat att göra en översyn. Det var så man gjorde för nästan 50 år sedan när man tillsatte en jämlikhetsgrupp under Alva Myrdals ledning.

Utbyggnaden av grundskolan, gymnasieskolan som blev tillgänglig för alla, studielånen som gjorde det möjligt för arbetarnas barn att plugga vidare – och så bostäderna. 1960-talets Miljonprogram – en miljon bostäder på tio år – innebar ett fantastiskt lyft i vardagen, med badrum och modernt kök och tvättstuga. Och istället för ett rum, som varit det vanliga för många, blev det två eller tre rum.

– Vid den här tiden fanns inte samma förmögenhetsskillnader som tidigare – och som det skulle bli senare. Och löneskillnaderna började pressas

ihop. De var som minst i början av 80-talet. Idag finns det grupper som av olika skäl har svårt att få in en fot på arbetsmarknaden. Och så finns det moderna tiders daglönarklass, de som väntar på att få ett SMS på morgonen om att de har jobb den dagen. Även när de har en rimlig timlön blir årsinkomsten låg. Detta gäller också de ofrivilligt deltid arbetande.

– De fackliga organisationerna, som har varit en motvikt mot kapitalintressena, har försvagats och inom en del branscher trängts tillbaka ordentligt.

Den högre arbetslösheten påverkar inte bara de arbetslösa, utan ökar också osäkerheten hos dem som har jobb. De bråkar inte lika mycket, säger Anne-Marie Lindgren.

– Förutsättningarna för att omfördela inkomster genom skatten har förändrats. På 60-talet rörde vi oss i en produktions-ekonomi. Inkomster av kapital spelade inte så stor roll då, som det gör det idag. Stor roll spelar också den skenande värdestegring på bostadsmarknaden, som många har upplevt.

– De bäst ställda grupperna drar iväg uppåt med hjälp såväl av lön, vinstintäkter och sitt lönsamma boende, förklarar hon. En del av den ökade ojämlikheten hänger ihop med förändringarna i världsekonomin, en del med medvetna politiska beslut för att motverka jämlikhet.

ANNE-MARIE LINDGREN

Född 1943 i Norrköping. Dotter till en textilarbetare som blev fackförbundsledare. Skrev tillsammans med Ingvar Carlsson skriften *Vad är socialdemokrati?* som genom åren uppdaterats i flera versioner. 2015 skrev hon tillsammans med Tankeverksamheten, en tankesmedja i arbetarrörelsen i Göteborg, ett förslag till partikongressen om att satsa på en jämlikhetsutredning. Ett nyckelcitat ur förslaget: *"Där ojämlikhet råder krymper människors möjligheter att förverkliga sina inneboende möjligheter till ett rikare liv"*.

– Man kan säga att kapitalet har smitit ur nationalstatens grepp. Politiskt råder vi inte över viktiga frågor på det sätt som vi gjorde på 1960-70-talen.

För de flesta har den fysiska arbetsmiljön blivit bättre. Men skillnaderna mellan toppen och botten är stora. I offentliga sektorn har pressen ökat när personaltätheten har sjunkit i takt med de sänkta skatterna. EUs fria rörlighet har inneburit en ojuste konkurrens (social dumpning) och därmed hårdare press för branscher som transport och bygg.

– Fri rörlighet låter jättevackert, men ser man till de skillnader som finns mellan olika länder är det som gjort för exploatering, säger Anne-Marie Lindgren.

IDÉVINDAR VÄNDER

Under en period upplevde nog många ordet "jämlikhet" som ett museiföremål, något från en passerad tid. Men det har kommit tillbaka, delvis tack vare insatser från lite oväntat håll: från ekonomer i USA och England, och från OECD som i flera rapporter lyft fram fördelarna för hela samhället och för ekonomin, med att klyftorna inte blir för stora. Nu senast i september kom en OECD-rapport som sade att Sveriges ekonomi hade kunnat växa med ytterligare sju procent mellan åren 1990 och 2010 om jämlikheten varit större. Det är höst, 2015, ett år efter valet – vilka tecken ser Anne-Marie Lindgren, så här långt, på att Sverige är tillbaka på jämlikhetsspåret?

Två ljusglimtar som hon pekar på

är att regeringen höjt nivån på arbetslöshetsersättningen och satsat mer på Komvux. Den urholkade a-kassan slog mot de sämst ställda. Vuxenutbildningen ser hon som oerhört viktig för att ge "en andra chans" till alla som det inte gick så bra i skolan för.

– Regeringens övriga satsningar på att förändra skolan har jämlikheten som motiv. Och en av de viktigaste jämlikhetsfrågorna de kommande åren är att vi måste få upp andelen som går ur grundskolan och gymnasiet med godkända betyg.

– En skitsak men principiellt viktig är att regeringen tar bort skatteavdraget för läxhjälp. Det kan ju bara utnyttjas av människor med höga inkomster, inte av de familjer som bäst behöver det.

– Fler hyresrätter, som regeringen satsar på, har också en jämlikhetsskapande effekt. Vi ser en ökad trångboddhet i en del grupper och unga som tvingas stanna kvar. Brist på bostäder hindrar arbetslösa från att flytta dit det finns jobb. Jag är väldigt orolig för bostadskrisen, den kan få många följd effekter.

VÄGAR UT UR FATTIGDOM

Anne-Marie Lindgren ser alltså att det händer saker som har rätt inriktning. Men hon är bekymrad för att åtgärderna är för svaga i förhållande till vad som behövs. Och hon menar att man måste ta sig ur begränsningen att varje satsning måste vara finansierad "krona för krona": – När vi samtidigt har låg ränta och låg statsskuld är det okej att låna för

att investera i sådant som järnvägar och bostadsbyggande.

För att människor som lever i fattigdom ska kunna ta sig ur den, anser Anne-Marie Lindgren att det är många olika saker man behöver göra, därför att det finns olika skäl till att de befinner sig där. Den mest kraftfulla åtgärden är att få ner arbetslösheten. Då får fler chansen till ett jobb. Men det räcker inte att invänta att detta inträffar. Många former av utbildning är nödvändiga, för att minska trösklarna till jobb för olika grupper.

– Vi behöver mer satsningar på rehabilitering och stöd för sjukskrivna att komma tillbaka i arbete. Det behövs särskilda åtgärder för människor med olika slag av funktionshinder.

– Vi måste också inse att det finns ett behov av speciella former av jobb, som Samhall och liknande, för grupper med kraftigt minskad arbetsförmåga, för att de är utslitna, eller har dålig hälsa, eller ett långt missbruk bakom sig.

Ett avgörande område för en politik för ökad jämlikhet är insatser i en del av storstädernas förorter, där många människor lever i fattigdom. Något komplett och färdigt recept finns inte, konstaterar hon. Men det finns en del goda erfarenheter. Det är allt från att se till att det finns lokaler ute i områdena som hantverkare och andra kan starta verksamheter i, som i Gårdsten i Göteborg, till att skapa mer liv och hopp genom satsningar på kultur och fritid för både barn och vuxna, som i Botkyrka söder om Stockholm. ●

Philip Botström, SSU-ordförande:

”SÅ KAN VI SKAPA EN JÄMLIK FRAMTID”

En jämlik framtid handlar om maktutjämning och en bra och rättvis start i livet, enligt nye SSU-ordföranden Philip Botström.

Jämlikhetspolitik kan därför vara fler tidiga insatser för förskolebarn med särskilda behov och en avgiftsfri förskola.

TEXT: MATS UTBULT FOTO: SANNA EMANUELSSON

Ungdomarna i SSU har dammat av ordet "jämlighet". SSU-kongressen 2015 antog "Jämlighetsprogrammet", där ordet återkommer i ett otal kombinationer: jämlik välfärd i alla delar av landet, feminism för jämlikhet, utbildning skapar jämlikhet, antirasism för jämlikhet, ökade investeringar för fler bostäder är ett viktigt medel för jämlikhet.

FÖRSKOLAN EN JÄMLIKHETSREFORM

Philip Botström pratar ivrigt, entusiastiskt och nästan glatt om orättvisor och problem, med en medryckande övertygelse om att allt går att ordna. Extra engagerad blir han när han talar om barn och glesbygd, han pekar själv på att han kommer från lilla Filipstad med 6 000 innevånare, där hans adoptivmor är förskollärare. Och när han talar om att samhället måste bli bättre på att stävja psykisk ohälsa hos unga, och lyfter fram att adopterade och hbt-personer är grupper som har större risk att drabbas än andra, får hans röst också en extra skärpa.

– Förskolan är en jämlikhetsreform, för i förskolan får barn träffa andra barn från andra kulturer och uppväxtmiljöer och på det sättet får alla en rikare barndom. Men det finns stora skillnader mellan olika förskolor, och mellan olika kommuner.

– Glesbygdens avfolkning går snabbare än i något annat land i Europa, men det stämmer inte att det beror på att unga vill flytta, många vill stanna men kan inte. Det kommer att bli allt viktigare att omfördela resurser mellan kommunerna!

"Vägen till jämlikhet" som SSU pekar ut bygger på en lång rad reformförslag, av vitt skilda slag – här är ett knippe: Personal i skolan som arbetar med elevers psykiska

välstånd. Jämställ förskolan med skolan, gör den gratis och garantera tillgång till plats för alla. Sänk tröskeln till a-kassan och förläng ersättningstiden till deltidarbetslösa. Rätt till heltid inom stat, landsting och kommun. Minska marknadsorienteringen inom vården. Ojämlikheten i skolan är förstås en viktig fråga för SSU och Philip Botström konstaterar att det fria skolvalet fört med sig brister i likvärdighet.

– Föräldrarnas utbildningsbakgrund och plånbok betyder mycket för vilka barn som hamnar var. Vi tycker att regeringen behöver reformera och strama upp skolvalssystemet. De skolor som har störst behov måste få störst resurser, med en "socioekonomisk skolpeng" som en del kommuner har. Man borde erbjuda attraktiva löner på de skolor som har störst utmaningar.

SKATTEHÖJNINGAR FÖR VÄLFÄRDEN

Så ska vi ha't, men var ska vi ta't, skaldade Fröding från Philip Botströms Värmland.

– Jag tycker att partiet är för fegt när det gäller att åter våga höja skatter, efter åtta års skattesänkningar under Reinfeldt. De flesta i Sverige vill ha skola, vård och omsorg som är rättvist fördelad och kommer alla till del och jag tror att man gör en historisk felbedömning, om man inte inser att människor vill vara med och betala för politiska lösningar för jämlikhet och välfärd.

– Jag säger inte att vi ska höja skatterna med de 140 miljarder som Reinfeldt sänkte. Men om det fortsätter som nu och människor ser att skolan inte kan garantera deras barn en jämlik utbildning, och att äldreomsorgen inte kan garantera att mamma får en trygg omsorg på ålderns höst – ja, hur ska vi då organisera våra gemensamma ansträngningar? ●

***SVERIGE
BEHÖVER EN
NY INTEGRA-
TIONSPOLITIK***

AV JAN EDLING

*Invandring kan på sikt vara mycket fördelaktig för Sverige. Med fler människor i arbetsför ålder blir det lättare att klara de utmaningar som blir följden av att barnen måste gå i skola längre och att antalet äldre blir allt fler. Men om dessa fördelar ska infrias måste vi också se till att de som invandrar till Sverige kan integreras i det svenska samhället, inte minst på arbetsmarknaden. Erfarenheterna av Sveriges hittillsvarande integrationspolitik är dock mycket dystra. **I en ny rapport granskar Jan Edling de 38 mest utsatta förorterna i Sverige.** Rapporten visar att det är mycket långt kvar innan de som bor i dessa förorter är jämställda med den övriga befolkningen när det gäller förvärvsfrekvens, utbildning, inkomster, hälsa och valdeltagande.*

Låt oss börja i skolan. Det har förts en omfattande debatt om varför andelen elever som inte kvalificerar sig till gymnasieskolan har stigit från 8,5 till 12,7 procent sedan 1998. Samtidigt tycks få bekymra sig över att den andel som inte är behöriga legat kring 30 procent i de 38 mest utsatta förorterna under hela 2000-talet. Och det är ändå bara ett genomsnitt. I Herrgården, en stadsdel i Malmöförorten Rosengård, var det fler än hälften som inte klarade behörighetskraven. Ändå är tre fjärdedelar av dessa barn födda i Sverige och har följaktligen gått i svensk skola i hela sitt liv. Det ger inte

ett bra betyg till den segregerade skolpolitiken. Men så gick det mycket bättre för barnen när skolan i Rosengård stängdes och barnen fick flytta till skolor med ett mer blandat elevunderlag.

MÅNGA KLARAR INTE GYMNASIET

Men skolan ger inte hela förklaringen. En stor del av barnens föräldrar saknar arbete och kontakter med den svenska arbetsmarknaden. Det genomsnittliga antalet förvärvsarbete i de 38 förorterna var 2014 54 procent (mot 77 procent i hela landet). 18 procent är arbetslösa eller genomgår arbetsmarknadspolitiska åtgärder (mot 8 procent

i hela riket). I Gamlegården i Kristianstad är siffran 34 procent. Barnen i de 38 förorter-
na växer upp i en miljö, där 32 procent
varken arbetar eller studerar (hela landet
17 procent). Bara 34 procent har genom-
gått Svenska för
invandrare (SFI) med
godkänt resultat.
Dubbelt så många
i de 38 förorterna
(26 procent) har
bara förgymnasial ut-
bildning jämfört med
13 procent i hela landet.

JAN EDLING, VERDANDIS
FÖRBUNDSSTYRELSE

FATTIGDOM

Barnens föräldrar har det inte särskilt
gott ställt i dessa 38 förorter. 2014 hade
invånarna i de 38 förorterna uppnått den
standard som hela Sverige hade 1997.
Klyftorna mellan de 38 förorterna och hela
landet har ökat. Fem gånger fler än
i hela landet var beroende av försörjnings-
stöd (socialbidrag) för sitt uppehälle.
Möjligheterna att bidra till samhällets
välbefinnande är små. Utsikterna att klara studi-
erna är mindre, vilket leder till att många
stängs ute från arbetsmarknaden och en
dräglig inkomst. När man inte kan försörja
sig på arbete framträder ett behov att
klara försörjningen på annat sätt. För några
blir kriminalitet en möjlig väg. Det är därför
vi ser att de 38 förorterna uppvisar en hö-
gre kriminalitet än andra delar av Sverige,
inte därför att invandrare av naturen är
mer kriminella utan därför att andra vägar
till försörjning är stängda.

En översikt från Rikskriminalpolisen visar
att de 38 förorterna (samt ytterligare några
orter) är en utmärkt grogrund för krimina-
litet. En stor del av kriminaliteten handlar

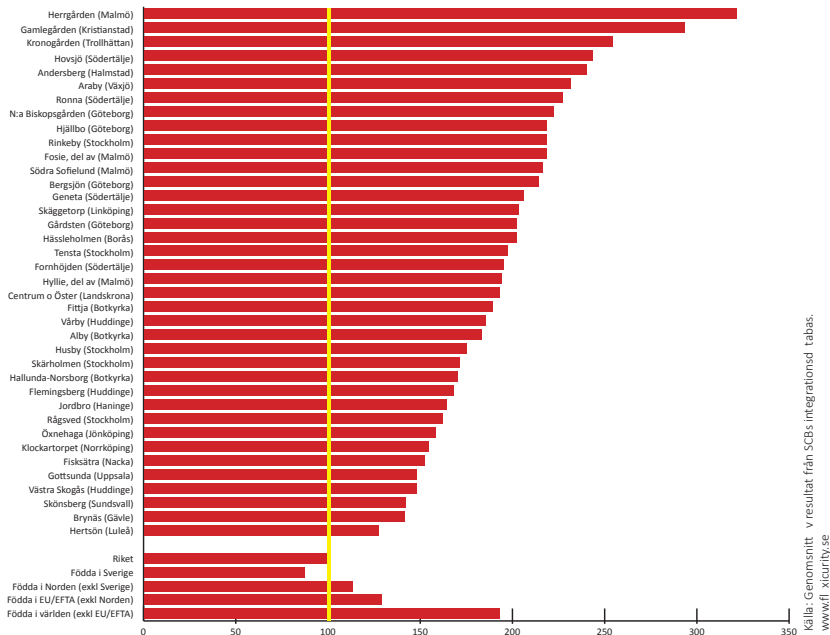
om narkotika och nätverk som strider om
kontrollen av narkotikaförsäljning. Medan
äldre kriminella som tjänat tillräckligt för att
flytta ifrån förorten livnär sig på handel med
större mängder av narkotika samt andra
brott såsom transportstölder och finansiella
brott har de till sin hjälp yngre adepter från
förorten, som deltar i den lokala brottslighe-
ten, från gatuförsäljning
av narkotika till medverkan vid skjutningar
i strider mellan olika kriminella nätverk.

LÅNGT KVAR TILL INTEGRATION

Rapporten innehåller ett sammanfattande
index som visar hur långt det är kvar till
integration i de 38 olika förorterna. Jäm-
förelsepunkten är riksgenomsnittet (100).
Några stadsdelar sticker ut mer än andra.
Till exempel Herrgården med problem som
är tre gånger värre än i hela landet. Sam-
tidigt finns det förorter som hunnit långt i
arbetet med integration. Låt oss närmare
granska dessa. Har de mognat som förorter
mer än andra? Har de genomfört en med-
veten integrationspolitik som andra borde
dra lärdom av?

Integration handlar inte om att smycka
förorternas torg med blommor och kultur.
Det handlar om att kompensera för de
nackdelar som invandrare i allmänhet och
invånarna i de 38 förorterna har jämfört
med andra i landet när det gäller olika
politikområden.

Integrationsfrågornas komplexitet in-
nebär att varje regering bör ge frågan en
överordnad betydelse med en långtgående
samordning på högsta nivå i samarbete
mellan regeringen, kommunerna och re-
presentanter för invandrarnas egna organi-
sationer. Segregationsproblemen borde ha
varit kända sedan decennier tillbaka.

Källa: Genomsnitt, resultat från SCBs integrationsdatabas.
www.fxi.se

INTEGRATIONSINDEX: Rapporten innehåller ett sammanfattande index som visar hur långt det är kvar till integration i de 38 olika förorterna. Jämförelsepunkten är riksgenomsnittet (100).

ALLIANSENS POLITIK FUNGERAR INTE

Den enda åtgärd som föreslås av allianspartierna är att sänka trösklar (läs ingångslöner och bidragsnivåer) så att ännu fler ska söka sig ut på arbetsmarknaden.

Under åren 2007–14 förde alliansregeringen just en sådan politik. Resultatet av denna politik var ett bakslag för integrationen. Mellan 2007 och 2014 steg obalansen, det vill säga öppet arbetslösa och i åtgärder, från 7,5 till 8,2 procent av alla mellan 20 och 64 år i hela landet. Samtidigt minskade andelen i obalansen bland de som är födda i Sverige från 6,7 till 6,1 procent. Går vi däremot till de 38 förorterna ökade andelen i obalansen från 13,3 till 17,8 procent. Allra mest ökade andelen i obalansen bland dem som är födda utanför Europa – från 14,3 till 20 procent.

Detta är viktigt att ha i minnet när företrädare för Alliansen hävdar att mer av samma politik lönar sig. Sanningen är precis tvärtom. Sanningen är att Sverige står inför en utmaning som inte bara handlar om nyanlända båtflyktingar utan invandrare som under lång tid i Sverige isolerats i segregerade förorter och blivit en underklass som glömts bort av majoritetsbefolkningen. Sanningen är att det är mycket som behöver göras på olika politikområden. Sanningen är också att vi inte har råd att misslyckas. Då är risken stor att invandringen inte löser Sveriges demografiska problem. I stället för att fler ska arbeta och försörja barnen och de äldre riskerar vi att en ny grupp sällar sig till de som ska försörjas.

Rapporten kan läsas i sin helhet på Verdandis hemsida: verdandi.se. ●

Karin Johansson har hängt med Verdandi Brandkärr sedan hon var en liten flicka. Idag jobbar hon som verksamhetsledare och är politiskt aktiv. "Det är så viktigt att bygga gemenskap och strukturer så att integrationen har en chans att ske naturligt. Idag har vi så få icke-kommersiella gemensamma mötesplatser. Allt ska kosta pengar."

Gemenskap är vägen till **INTEGRATION**

TEXT och FOTO: MARJA KOIVISTO

Karin Johansson är verksamhetsledare på Verdandi i Brandkärr. Här har Verdandi nästan nått sin dröm. En hel trappuppgång med gemenskap och verksamhet för Brandkärrsborna.

Verdandisten besöker Karin Johansson i Verdandi Brandkärr. Verdandi Brandkärr är en väletablerad avdelning som verkat i Nyköping i över 40 år. För tjugo år sedan flyttade man till de

nuvarande lokalerna på Mariebergsvägen, som ligger i miljonprogramsområdet Brandkärr. Här bor cirka 4 000 hyresgäster hos bostadsbolaget Rikshem.

Rikshem är ett bolag som ägs av 4e AP-fonden och leds (vice VD) av socialdemokraten och förra kommunalrådet i Nynäshamn *Ilja Batljan*. Rikshem har ambitionen att bli den "nationella allmännyttan" som förenar affärsmässighet med bostads-sociala insatser.

Jag tar tåget från Stockholm och det tar cirka en timme genom åkrar och granskog innan jag anländer på Nyköpings station. Karin tar emot och står och byter några ord med kultur- och fritidsnämndens ordförande under tiden jag langar in min väska i bilen. Här är kontaktvägarna korta till makten och politiken. Men också till granskningen.

– Vi har alltid blivit noga granskade av allmänhet, media och myndigheter. När man som organisation har höga ideal och värderingar, så är det viktigt att leva som man lär. Men vi får sällan klagomål, till exempel i vårt boendestöd har det bara hänt en gång de senaste två åren. Det handlade om en man som matade fåglar från sin balkong i området.

– Alla hyresvärdar borde vara lyckliga över en hyresgäst och samarbetspartner som Verdandi. Där vi verkar är det sällan bråk eller alkoholstinna fester.

GEMENSKAP GER TRYGGHET

– ***Vi jobbar med att skapa*** gemenskap och solidaritet och det ger de goda effekterna att människor blir

lugna och trygga och vågar öppna upp sig för varandra. Kamratskap är ett starkt verktyg för integration och social utveckling.

HEJ KARIN!

– ***Hej Karin, hojtar en man*** från en balkong när vi kommer fram till Verdandi-lokalen. "– Hej Tammer", ropar Karin tillbaka och vinkar. Karin kan inte gå många meter i bostadsområdet förrän någon kommer fram och vill prata.

– Det är en livsstil att vara verksamhetsledare i Verdandi. Engagemanget är inte något jag stänger av klockan fem. Det finns med dygnet runt, säger Karin.

Vi går in i Verdandi-lokalen som ligger i en av trappuppgångarna. Ja, faktiskt i hela trappuppgångsen. Verdandi hyr alla lägenheter utom tre som bebos av "vanliga" hyresgäster. Dels har man gemensamhetslokaler för umgänge och studier, dels fritidslokaler för bland annat biljardspel och ungdomsdisco. Åtta lägenheter är stödboenden för hemlösa personer som behöver tillfälligt boende tills situationen har normaliserats.

– Vår dröm är att hyra hela trapphuset framöver. Vi behöver fler stödlägenheter och vi vill också inreda en lokal för ett Rättvissekontor. Vi har redan stödverksamheten i våra gemensamhetslokaler, men vi skulle behöva ha en fast lokal med eget öppethållande. ▶

– Vi vill vara en gemenskapslokal där alla är välkomna, ett gemensamt vardagsrum i bostadsområdet. Vi vill bryta den isolering som breder ut sig. Och verksamheten styrs av deltagarnas behov och önskemål.

Verdandi Brandkärr har 230 medlemmar och avgiften är 70 kronor per år. De flesta betalar kontant. Det är viktigt med medlemskapet och att så många som möjligt betalar sin medlemsavgift.

– Ju fler vi är, desto starkare blir organisationen, desto mer bli vi lyssnade på när vi för fram våra politiska krav. Till exempel att alla ska ha rätt till en bostad. Sverige måste bygga mer! På 70-talet lyckades vi bygga en miljon lägenheter på tio år, vi borde kunna åstadkomma en del av det under de närmaste åren.

GODA RELATIONER MED RIKSHEM

Verdandi Brandkärr har mycket goda relationer med Rikshem och de ses för avstämningsmöten en gång i månaden.

– Vi har ett tätt samarbete där vi på uppdrag ansvarar för till exempel miljövård, sopsortering och informationsmöten för nya hyresgäster. Vi har även goda relationer med kommunen, bland annat sköter vi en fritidsgård.

Karin Johansson är också politiskt aktiv i socialdemokraterna i Nyköping.

– Verdandi är partipolitiskt obundet, men det betyder inte att vi är opolitiska. Vi driver en mängd socialpolitiska frågor för att förbättra livsvillkoren och för att nå social rättvisa för våra medlemmar.

SOMMARGEMENSKAP OCH FOTBOLLSTURNERING

Verdandi Brandkärr har haft sommar-gemenskap under hela sommaren, bland annat kolloverksamhet och bad-resor. Sommarens populäraste aktivitet har varit fotbollsturneringen.

– Fotbollsturneringen är så populär att folk pratar om den hela året.

1 Verdandi Brandkärr har 17 anställda och ytterligare drygt tio personer som är hos dem för arbetsträning. På bilden: Saher Buttrus, Adel Sharif, Karin Johansson med hunden Valle och Haisun Mourad.

2 Sommarens återkommande fotbollsturnering är den populäraste aktiviteten i området. 119 barn och ungdomar deltog den här sommaren. Här tränar Kadar och Kadit med pappa.

3 Layla Alabbo jobbar som verksamhetsassistent hos Verdandi Brandkärr. Hon bor i området med sin familj.

– Vi spelar tisdagar och torsdagar hela sommaren. Alla får anmäla lag och flickor och pojkar spelar tillsammans. I år var det 119 spelare med i turneringen, som till slut togs hem av "Soca-Boys". Turneringen avslutades med prisutdelning och den stora Brandkärrsdagen. *Behrang Miri* var inbjuden och uppträdde med rap och tal om social mobilisering för rättvisa i förorter.

– Polisen uppskattade att vi hade cirka 1 000 personer i publiken. Det var helt fantastiskt, säger Karin och ler som en sol.

– Miljonprogramsområdena har fått oförtjänt dåligt rykte. I Brandkärr har vi inte högre kriminalitet än i andra områden, lägenheterna är praktiska och vi har stora grönområden för lek och umgänge. Det som saknas är att människorna här måste få arbeten, utbildning och att husen rustas. En upprustning ska genomföras av värden om ett par år.

– Många boende är dock oroliga för att hyrorna ska höjas för mycket och att de inte ska ha råd att bo kvar i sina lägenheter. Så får det inte bli, säger Karin bestämt. ●

Carina Dahl, Verdandi Örebro:

”DET ÄR I VERDANDI JAG HÖR HEMMA”

Carina Dahl, 58 år, är en av Verdandis verkliga veteraner. Hon har också erfarenhet från den fackliga världen som förtroendevald i Kommunal och den politiska som tidigare kommunråd (s) i Örebro.

– Men det är i Verdandi jag har hittat hem, säger hon.

När jag första gången steg in

i en Verdandi-lokal kände jag så starkt att det är här jag hör hemma. Här kan jag göra skillnad på riktigt.

– Som ung utbildade jag mig och sökte mig till ett arbete i vården. Jag har alltid velat jobba med människor. Hjälpa, stötta och utveckla. Men det kändes aldrig riktigt tillfredsställande. Vården var som ett löpande band i en fabrik. Jag fick aldrig tid att göra ett riktigt bra jobb för att stötta en människa på riktigt. Det räcker inte alltid att sätta på ett plåster. Oftast går det djupare än så.

– I Verdandi får jag utrymmet att finnas där för människor. Behoven tar aldrig slut. Det är så många människor som far illa. Som samhället har lämnat bakom sig.

Undersköterskan Carina Dahl blev fackligt aktiv och genom Kommunal kom hon med i det nystartade sociala samverkansprojektet mellan LO och Verdandi.

– Vi fackliga gick en social-politisk utbildning för att lära oss om hur samhällseliga orättvisor drabbar människor och lämnar dem i utanförskap. Och hur fackligt-politiskt arbete kan förändra sakernas tillstånd. Det är aldrig kört! Det går verkligen att förändra.

– Se bara hur en sådan sak som förbudet mot rökning i allmänna lokaler har förändrat vårt gemensamma utrymme.

Carina är anställd av Örebro-kretsen och arbetar med att organisera verksamheten i Örebro. Verdandi Örebro har tre verksam-

hetslokaler och invigde nyligen en ny fin lokal i Varberga.

– Vi har Öppet Hus-verksamhet med umgänge och lunch till en låg penning. Under sommaren har vi familjeveckor och gemensamma utflykter.

Carina har arbetat hela sommaren i Verdandis sommarverksamhet.

– Det är sannerligen ingen uppoffring. Jag älskar det! Verksamheten ger så mycket tillbaka även till mig. Varje dag lär jag mig något nytt.

ALLA SKA HA RÄTT TILL EN BOSTAD

Carina är mycket engagerad i frågan om hemlöshet och allas rätt till en bostad.

– Det är helt grundläggande att varje människa behöver ett tak över huvudet och en plats på jorden där man kan känna trygghet.

Carina har medverkat till att projektet "Bostad Först" snart permanentas i Örebro. Projektet handlar om att Verdandi hjälper hemlösa människor till egna lägenheter i samarbete med det kommunala bostadsbolaget och med stöd av Örebro kommun.

ÄLDREVÅRD FÖR MISSBRUKARE

Ett annat projekt som Carina brinner för handlar om hur kommunen kan bedriva adekvat äldreomsorg för missbrukare. Verdandi Örebro har fått klartecken för att starta en förstudie om förutsättningarna för ett föreningsdrivet äldreboende för missbrukare i Örebro.

VERDANDI-BUSSEN HAR GÅTT VARM I SOMMAR. VERDANDI ÖREBRO HAR HAFT VERKSAMHET HELA SOMMAREN. FAMILJEKOLLO, BADRESOR OCH UTFLYKTER. DÅ BLIR DET MÅNGA MIL PÅ VÄGARNÄ. – JA, UTAN VÅRA BUSSAR SKULLE DET ALDRIG GÅ. MEN JAG GILLAR ATT KÖRA BIL, SÅ DET GÅR FINT!

– Det är en viktig fråga för det fungerar inte alltid att placera missbrukare i den ordinarie äldreomsorgen. Det blir problem för alla parter. Äldre missbrukare har ett annat behov av stöd och kan upplevas som stökiga.

– Varje missbrukare har en egen historia bakom sig om varför man har hamnat i sitt missbruk. De är människor som du och jag, med den skillnaden att de har drabbats av en beroendesjukdom. Varje människa har rätten till ett värdigt liv.

– Det underlättar väldigt mycket för oss att vi har ett så gott samarbete med kommunen. De har förtroende för vår

verksamhet och tycker att vi bidrar mycket för den sociala utvecklingen i kommunen.

SOCIALT FÖRETAG

Under året har Verdandi Örebro planerat för att starta ett socialt företag i egen regi. Det är en kapelltillverkning som ägaren har velat sälja. Efter analyser och kalkyler i projektet har man kommit fram till att verksamheten kan sysselsätta tre långtidsarbetslösa personer.

– Så det är klart att vi vill satsa på det här. Långtidsarbetslöshet är väldigt destruktivt för människan. Att inte vara en del av samhällsbygget, att inte känna sig behövd och att behöva leva med en usel,

– Alla har rätt till en värdig ålderdom. Det gäller även dem som har fastnat i missbruk.

Carina Dahl, Verdandi Örebro

osäker ekonomisk situation. Långtidsarbetslösheten i Sverige har ökat de senaste åtta åren, från 33 000 till 88 000 personer som varit arbetslösa tre år eller längre.

– Om det faller väl ut, kan vi absolut tänka oss att gå vidare och utöka till fler sociala företag inom andra verksamhetsområden.

BRUKARREVISIONER

Verdandi Örebro har också arbetat med att utveckla brukarmedverkan i kommunen

genom brukarstyrda brukarrevisioner. I samverkan med missbruksvården genomför man enkätundersökningar där tidigare brukare är med och ger feedback på verksamheten. Många förslag på förbättringar har lyfts och också åtgärdats. Det har bland annat handlat om frågor om ett förbättrat bemötande, lokalfrågor, förbättringar vid provtagningar och även tjänstetillsättningar. ●

CARINA BERÄTTAR OM SOMMARENS LYCKADE AKTIVITETER:

”Det går fort när man har roligt brukar många säga. När det gäller Verdandi Varberga är det verkligen sant. I mars invigde vi vår nya lokal i bostadsområdet Varberga. Vi har tidigare varit verksamma i samma område, men i en betydligt mindre lokal.

Verksamheten blommar och ett tjugotal nya medlemmar har kommit med. Många deltagare har kommit till som ännu inte har löst medlemskap, men det kommer när det är tid för det.

Vi har haft förmånen att under sommaren tilldelas olika resurser till föreningen. Bland annat pengar från Jubileumsfonden Örebro 750 år, sommarbidrag från kommunen till utflykter och läger och bidrag från Wasa Socialdemokratiska förenings ”Mona Rixon Fond”. Dessa tillskott har varit mycket välkomna. Med dessa medel

– Verdandi har betytt mycket för oss i sommar. Vi har fått möjlighet att komma ifrån stan, träffa nya människor och njuta av sommaren, säger Lena och Emelie Holmberg, deltagare i Verdandi Örebros sommarverksamhet.

har vi genomfört familjevecka, läger för kvinnor och barn, dagsutflykter till parker, sjöar och äventyrsland. Vi har träffat och lärt känna många nya människor som vi med glädje ser fram emot att fortsätta umgås med i vår verksamhet.” ●

TEXT: MATS UTBULT FOTO: LUNDS UNIVERSITET

Nolltolerans

– för vräkningar av barn

Sätt topp för fler vräkningar av barn, genom nya direkta tvångskronofogdemyndigheten. Tillsätt en social haverikommission för att undersöka vad det är som gått fel. De förslagen får regeringen av Hans Swärd, som länge har forskat om fattigdom, hemlöshet och socialt arbete.

Sen 2007 har Sverige en nollvision: inga barnfamiljer ska vräkas från sina hem. Men det dröjer till 2025 innan man uppnår det, om man följer den tröga takt man hittills hållit: 2008 låg det på drygt 700 vräkningar, sen 500-600 i några år, 2014 lägst hittills med 459. Första halvåret 2015 ökade antalet igen, och blir det lika många andra halvåret blir det mer än 550 i år. Hans Swärd, professor i socialt arbete vid Socialhögskolan inom Lunds universitet, hävdar dessutom att Kronofogdemyndighetens statistik inte återspeglar verkligheten (mer om detta senare).

"INGENTING ÄR LÖNT"

– Ofta blir kostnaden för en vräkning, och det som följer med den, mycket större än den hyresskuld som är orsaken, säger Hans Swärd.

Men det som på sikt är värre än kostnaderna, menar han, är att barn tar skada av att växa upp i hemlöshet. Det visar både hans egen och internationell forskning. Tillsammans med Gunvor Andersson genomförde han för snart tio år sedan ett projekt där de intervjuade hemlösa barn. Resultaten redovisade de i en bok, *"Barn utan hem"*, som

Hans Swärd och Gunvor Andersson har intervjuat hemlösa barn tillsammans, resultaten redovisas i boken *"Barn utan hem"*.

kom samma år som nollvisionen. Ett av barnen de pratade med är Vilma, vid intervjutillfället i mellersta tonåren. Hon och hennes mamma började tre år tidigare flytta runt till vänner och bekanta, senare mellan andrahandskontrakt på tre månader, ett halvår.

– Så fort man känner sig hemma på ett ställe, då får man flytta till ett nytt ställe. Och du ser, jag har tappat bort alla mina saker. Jag har ingen säng, jag har ingen bokhylla, inga egna saker... Det är jättejobbigt. Och nu sist vi fick flytta, då gick det över gränsen. En hel vecka var jag jätteledsen, jättedeprime-rad, jag gick inte till skolan, jag kände inte att jag kunde klara av det. Och jag hittade inte mina skolböcker... Jag hade ingenting, jag hade inga kläder.

Senare i intervjun, om socialtjänsten:

– De vill inte lyssna på oss, de försöker inte ens hjälpa oss ... Vet du, det känns som ingenting är lönt, det känns som att det är inte lönt att jag går upp i morgon, det är inte lönt att jag går till skolan, ingenting är lönt.

Hans Swärd berättar hur barn som bor under osäkra förhållanden vittnar om hur de inte kan bjuda in kompisar och inte rota sig riktigt, det är svårt att läsa läxor. Och att vara med om en vräkning blir en omskakande upplevelse.

– Med tanke på vad barnkonventionen säger om att alla barn har rätt till en trygg uppväxt är det problematiskt att barn vräks från sina hem. Alla säger sig vara överens om att man ska se till

barnen bästa. Man skulle lätt kunna göra något för att förhindra vräkningarna, säger han.

I det gamla Fattigsverige för hundra år sedan förekom det förstås att barnfamiljer ställdes på gatan. Men med folkhemmet och välfärdssamhället hände detta knappast alls under väldigt många år. För femtio år sen, på 1960-talet, var hemlösa i stort sett bara ensamstående män och för dem hade kommunerna ungarshotell och härbärgen. När man hade byggt bort bostadsbristen, och det under en period var ganska gott om lägenheter, avskaffade man härbärgena, för hemlöshet var inget problem längre.

Men hemlösheten kom tillbaka. Det började så smått i samband med att man stängde mentalsjukhusen, en del som flyttade ut därifrån hade svårt att klara ett vanligt boende. Med 1990-talets ekonomiska kris kom nya grupper bland hemlösa, kvinnor, utlandsfödda – och barnfamiljer.

NOLLVISION

1993 fick Socialstyrelsen i uppdrag att räkna antalet hemlösa och de har nu ökat i över 20 år. Dåvarande s-regeringen tillsatte 2004 en utredning, som ett år senare kom med den trehundra sidiga rapporten *”Vräkning och hemlöshet drabbar också barn”*. Den ledde bland annat till krav på kommunerna att förebygga vräkningar av barnfamiljer. För att leva upp till

EU-krav om fattigdomsbekämpning antog alliansregeringen 2007 en strategi mot hemlöshet, där visionen om noll barnvräkningar finns med, och antalet vräkt barnfamiljer har minskat något sedan dess. Men flera saker gör att Hans Swärd ifrågasätter statistiken:

– Det har blivit mycket svårare för barnfamiljer som lever i fattigdom att få ett eget hyreskontrakt, eftersom hyresvärdar nobbar sökande med betalningsanmärkningar och socialbidrag. Därför har det blivit mycket vanligare att kommunerna hyr lägenheter, som de i sin tur hyr ut med specialkontrakt, där hyresgästen förbinder sig att flytta om problem uppstår.

– Det finns en stor grupp som flyttar mot sin vilja, men utan att det registreras hos kronofogden. Det är högst troligt att problemet med barn som tvingas lämna sina hem är lika stort som för tio år sen, kanske till och med större.

RIKSDAGEN UTTALAR SIG FÖR SKÄRPTA KRAV

Hans Swärd är bekymrad för att allmänheten lätt blir avtrubbad:

– Tidigare väckte det mer uppmärksamhet när barnfamiljer blev vräkt.

I Stockholm blev det dock en del tidningsskriverier sommaren 2015, när barnfamiljer i Tensta skulle tvingas flytta. Men de hade inte vanliga kontrakt. Husen ska renoveras och kommunen hade rivningskontrakt, och hyrde ut i andra hand. Det var alltså ett exempel

på sådana tvångsflyttar som inte syns i statistiken.

I skriftliga frågor, interpellationer och motioner påminde socialdemokratiska riksdagsledamöter mellan 2008 och 2014 alliansregeringens ansvariga ministrar om att de inte uppnådde nollvisionen. Under alliansregeringens sista arbetsår och den rödgröna regeringens första hamnade en nästan likalydande motion på riksdagens bord, 2013 underskriven av Katarina Köhler, och 2014 av socialdemokratiska kvinnoförbundets ordförande Carina Ohlsson, tillsammans med Monica Green och Åsa Lindestam. Motionärerna konstaterade att man för att på allvar få ner antalet vräkningar av barnfamiljer måste skärpa reglerna. De föreslog att hyresvärden måste informera socialtjänsten om alla vräkningar, inte bara de som beror på störningar, som nu. Och socialtjänsten måste få rimlig tid att agera, innan kronofogden får verkställa en vräkning.

Riksdagens borgerliga majoritet avslag motionen våren före valet – ett år senare ställde sig riksdagen bakom förslagen till regeringen. Hans Swärd vill gå ett steg längre, med förslag som han tillsammans med forskarkollegor och rektorn för Lunds universitet förde fram i en debattartikel i Svenska Dagbladet september 2013: *”Sätt*

stopp för fler vräkningar av barn”. Nu, två år senare tycker Hans Swärd att den rödgröna regeringen borde genomföra förslagen:

- Inför ett omedelbart stopp för vräkning av barn genom att ålägga Kronofogdemyndigheten, i det regleringsbrev som myndigheterna får varje år, att aldrig vräka barn, om de inte erbjudits annan bostad. Endast i undantagsfall och för några få veckors övergångsperiod ska man få använda socialförvaltningens lägenheter, olika jourlägenheter, vandrarhem och härbärgen.
- Tillsätt en social haverikommission med fristående experter som får i uppgift att undersöka vad som gått fel, hur vi ska undvika ett fortsatt haveri, och hur vi ska integrera de barn och föräldrar som i dag står utanför den ordinarie bostadsmarknaden.

Carina Ohlsson säger att hon tycker att det låter som intressanta förslag som man borde titta närmare på. Hon understryker att det inte får bli så att den rödgröna regeringen gör som alliansregeringen: först hålla med om att det är viktigt att få ner antalet barnvräkningar till noll – men sen bara hänvisa till befintliga regler och åtgärder, utan att ändra någonting. Det går inte att fortsätta som hittills. ▶

- Vad händer på regeringsnivån?
- Ett led i kampen mot hemlöshet är att få fram fler bostäder och regeringen satsar över tre miljarder för att få fram fler billiga hyreslägenheter.
 - Länsstyrelserna har regeringsuppdrag att på olika sätt medvetandegöra och stödja kommuner i arbetet med att motverka vräkningar. Det var en treårig satsning 2012–14 som förra regeringen startade och den nuvarande regeringen har förlängt på obestämd tid. Kommunerna får stöd både ekonomiskt och med kunskap och tips om metoder.
 - Länsstyrelserna har också fått ett uppdrag att utreda om kommunerna som ägare till de allmännyttiga bostadsbolagen kan använda sig av sina ägardirektiv för att hindra att barn vräks.
 - En utredning som tillsattes strax före valet och nu hunnit halvvägs, Utsökningsutredningen, undersöker hur man kan effektivisera arbetet med utmätningar – samtidigt som kronofogden kan upprätthålla krav på rättssäkerhet och socialt skydd för skuldsatta familjer. I direktiven framhåller man att barn ofta är särskilt drabbade av utmätningar av bostäder, och vid vräkning. Därför ska utredningen se om de skyddsregler som finns för skuldsatta och deras familjer är tillräckliga – och då beakta FNs barnkonvention. Det handlar bland annat om tidsfrister vid vräkning som gör det möjligt för människor att få den hjälp de behöver. ●

Läs Emelie Östmans berättelse om hur hemlöshet drabbar familjer och barn. ►

Hej, mitt namn är Emelie Östman och jag är 27 år. Jag vill berätta om min och min dotters vardag, som just nu är en ständig kamp. (En verklighet som jag vet delas av många andra).

Vi fick precis nycklarna till en genomgångslägenhet. Denna lägenhet får jag hyra i andra hand av Haninge kommun som i sin tur hyr lägenheten av Haninge Bostäder. Bostaden får jag endast bo i en kort tid, max ett år. En genomförandeplan har skrivits och kravet är att jag måste följa planen för att få bo i bostaden. Haninge kommun hade tidigare även försökslägenheter, där möjlighet fanns för behovspersoner att överta kontrakt efter två år om hen skött bostaden väl. För drygt ett år sedan togs denna möjlighet bort och nu finns det endast genomgångslägenheter att tillgå.

Tyvärr står jag och min dotter helt utanför bostadsmarknaden på grund av skulder som jag ådrog mig innan jag fick Olivia. Jag fastnade en tid i ett drogmissbruk, under den perioden träffade jag Olivias pappa. När jag fick reda på att ►

Emelie Östman, ensamstående mamma och hemlös berättar:

Emelie Östman kontaktade Verdandi på en manifestation i Stockholm mot vräkningar av barn. Hon vill berätta om sin situation för att samhället ska vakna och se hur destruktivt det är för barnen när rätten till en bostad inte är en rättighet.

jag var gravid slutade jag med mitt drogmissbruk omedelbart, medan hennes pappa valde en fortsatt väg. I stort sett har jag varit ensam med Olivia sedan hon föddes. Jag kämpade och försökte få struktur i vardagen med fasta rutiner för mig och Olivia. Jag studerade upp mina gymnasiebetyg och hade precis sökt in till socionomprogrammet då jag drabbades av utmattningsdepression. Idag är jag fortfarande sjukskriven. Jag har aktivitetsersättning till maj 2016. Jag har nyligen ansökt om skuldsanering hos kronofogden och har försökt göra allt jag kan för att förändra min situation.

Nu när vi flyttar denna gång till genomgångslägenheten blir det Olivias åttonde hem. På grund av att vi har behövt flytta runt i andrahandskontrakt har Olivia gått på fyra olika förskolor och hon är nu inne på sin andra grundskola. Flytten till jourhemmet har tagit hårt på min dotter, hon har fått ångest.

I tankarna kan jag inte låta bli att undra när vi få packa upp vår ryggsäck

och känna oss trygga i ett hem där vi garanterat kan få stanna. Olivia har hamnat i ett utanförskap och känner sig inte som andra barn. Detta fick jag klart för mig när hon nyligen sa: "Mamma, jag önskar jag vore någon annan som inte har alla de här problemen".

Det första Olivia frågade mig när jag berättade om att vi hade fått en bostad (genomgångslägenhet) var: "Kommer vi att få bo kvar där?" Som mamma försöker jag att bita ihop men det är svårt när jag inte vet vad som väntar oss om ett år. Jag kämpar för mitt barn och försöker verkligen hålla ihop trots vetskapen om att jag bara kan försäkra Olivia och mig en trygghet ett år framöver och sedan är vi tillbaka på ruta ett igen. Så som situationen i Sverige ser ut idag, vad kommer det att leda till i framtiden? Hur ska min dotter eller något annat barn i en liknande situation kunna bygga upp en känsla av trygghet och framtidstro? När ska de få känna sig som bara barn? ●

Våga förnya och ta in nutiden

Kerstin Källander,
förbundssekreterare

februari 2016 är det 120 år sedan Verdandi bildades. Det ska vi naturligtvis uppmärksamma med aktiviteter över hela landet. Vi planerar också för en gemensam kampanjvecka i maj. Mer information kommer i förbundsnytt under hösten.

Men vad är egentligen Verdandi i dag?

Tänk dig att du står i en hiss och du har ett märke med VERDANDI på. En person framför dig tittar nyfiket på märket och frågar. VERDANDI vad är det? **Du har nu tiden mellan våning 1 och 4 på dig att svara.**

"Verdandi är arbetarnas socialpolitiska organisation som arbetar för att motverka missbruk och alkoholskador i samhället"

"Vår målgrupp är människor i utsatt livssituation, socialt, ekonomiskt och kulturellt inklusive grupper med anknytning till alkohol- och annan beroendeproblematik."

Nej, så kan vi inte säga! Ingen kan förstå vad det betyder.

Runt om i landet bedrivs det fantastisk Verdandi-verksamhet, men vi är dåliga på att tala om vad vi gör.

Vi säger vad vi är men vi borde också säga vad vi faktiskt gör! Om Verdandi ska fortsätta att finnas i 120 år till, måste vi fortsätta att förändra och förnya oss. Anpassa vår verksamhet till dagens verklighet. Verdandi har överlevt i 120 år eftersom verksamheten haft kraften att förnyas och möta den aktuella verkligheten och människors behov.

För att fortsätta framåt på en cykel måste man hela tiden trampa. Annars tappar man balansen och ramlar. Samma gäller för Verdandi. Det är också viktigt att inte bara fortsätta att trampa i samma hjulspår.

Hur ser omvärlden ut? Finns Verdandi i de mest utsatta områdena? I ganska många finns vi, men inte alls i den utsträckning som behövs.

Tänk dig bilden att det hänger en klase bananer i ett träd. Nedanför sitter fem apor. En börjar klättra upp i trädet men får då en hink kallt vatten över sig. Två apor till försöker och utsätts för samma kalla vatten. När de två sista aporna ska klättra upp hindras de av sina kamrater. Nu byts de tre utsatta aporna ut mot tre nya. De nya aporna försöker klättra upp efter bananerna men hindras av de två kvarvarande aporna som själva inte blivit utsatta. Även dessa apor byts ut, men de nya aporna blir även de hindrade av sina kamrater som själva inte vare sig blivit utsatta eller sett någon annan apa bli det. Är detta en bild av organisations-Sverige? Hur många gånger säger vi: "Det har vi försökt förut och det gick inte!" eller "Så här gör vi i Verdandi!"

Hur tillåtande är vi för nya initiativ ? Är alla välkomna? Vem bestämmer vad som är rätt eller fel?

Med avstamp i våra grundvärderingar måste vi se över våra verksamhetsformer. Samhället förändras i en rasande fart. Verdandi behövs mer än någonsin när ut- anförskap och klyftor växer. Verdandi har påbörjat ett framtidsarbete med uppdragen från Framtidskongressen 2012. Det jobbas för fullt i olika arbetsgrupper med att ta fram omvärldsanalyser, skriva om vårt socialpolitiska program, ta fram policys för samarbete med andra organisationer och företag, hitta nya vägar till att hitta finansiering och mycket annat. Ungdomsdistrikt har bildats i Stockholm och Malmö. HBTQ-verksamhet har startats i Malmö och Helsingborg. Vi har en ny fin hemsida och syns i sociala medier.

Men vi måste även synas mer i den socialpolitiska debatten. Vi måste bli tydligare och bättre med att visa vad vi faktiskt gör. Vi måste våga förnya och förändra. Våga ta in nutiden och framtiden. Vara Verdandi. ●

Krysset

					HYSKA	ÄR SAGAN TILL SLUT	EXIS- TERA PELARE	↓
					→			
					SAMTYCKE			
					SAMTLIGA AMERIKANSK DELSTAT			
					→			
SMÅ- FÅGLAR- NA		KÄCK ÄR RASANDE	↓	TRÄD KRAFT NALLE PUHS VÄN	↓		RING KÖRT PÅ	BRÄNN- ANDE
→								
GÅ ANN SKRÄMMAN- DE UTROP I ÅS					REV SÖDER- KILLE			
↓ →							SVÄNG KOTT- TRÄD	
			CRAW- LAT					
→						→		
HAN BÖJDE SKEDAR SALIGA AV CALCUTTA							PLAC- ERADE	

Lös krysset och skicka in till Verdandi, Fatbursgatan 8,
118 54 Stockholm. De tio först rätta öppnade lösning-
arna vinner en Verdandi-mössa. *Lycka till!*

Mingel

Foton från Verdandis verksamhet. Välkomna att skicka in egna bilder för publicering.

THERES ANDRÉASSON, FÖRBUNDS-STYRELSEN OCH JÄMSTÄLLDHETS-GRUPPEN

Verdandi jobbar mot alla former av diskriminering i samhället och arbetslivet. **Theres Andréasson** är ledamot i Verdandis förbundsstyrelse och också med i jämställdhetsarbetsgruppen.

Till nästa kongress 2017 i Helsingborg, ska gruppen lämna skarpa förslag på hur avdelningarna kan arbeta mot diskriminering.

Nyvald ordförande i jämställdhetsgruppen är **Karin Johansson** från Verdandi Nyköping.

VERDANDI TRÄFFAR LO FÖR SAMVERKAN

LO och Verdandi har samverkat kring fackligt-sociala frågor under lång tid. Här träffar förbundsstyrelsen LOs ordförande Karl-Petter Thorwaldsson för samtal om gemensamma utbildningar och utökad lokal verksamhet.

RASKEN OCH JANNE FÖRELÄSER OM SOCIALA FÖRETAG I VERDANDI

Rasken Andréasson och Jan Edling, från förbundsstyrelsen, föreläser om Verdandis sociala företag. Långtidsarbetslösheten är fruktansvärt destruktiv för människor och måste motverkas på alla sätt.

VERDANDI DRIVER SLOTTSCAFÉT I LILLA EDET – HÄR LÄSER MAN VERDANDISTEN

Verdandi Fyrstadskretsen driver Slottscafét i Lilla Edet. Verksamheten har haft öppet hela sommaren. I höst blir det bingo och i december julmarknad. På bilden: Maria Andréasson, verksamhetsledare. Bilden är inskickad av Glenn Billestedt.

Verdandi Malmöhus har en bred verksamhet med bland annat social kontaktverksamhet, HBTQ-café och kulturgrupper. Gör gärna ett besök hos oss hälsar Malmöhus och Catrin Hansen!

BILD: Marina Danielsson, Malmö Pride.

Skicka in dina Verdandi-bilder till Verdandistens mingel. Digitala och högupplösta bilder. Kom ihåg att fråga eventuella personer på bilden om de säger ja till att bli publicerade i Verdandisten. Publicerade bilder belönas med en Verdandi t-shirt. Uppge om du vill ha M, L eller XL. Skicka till: marja.koivisto@verdandi.se.

ORGA- NISERA DIG!

Verdandi kämpar för social rättvisa och ett samhälle fritt från alkoholskador och droger. Alla människor behövs och har potential att bidra till ett bättre samhälle.

Verdandi vill skapa mer gemenskap och solidaritet. Ingen ska behöva leva i ensamhet eller isolering.

Välkommen till Verdandi! Skicka in talongen på nästa sida eller anmäl dig på vår hemsida: verdandi.se.

Ja, jag vill bli medlem!

Fyll i och skicka till Verdandi, Fatbursgatan 8, 118 54 Stockholm. Medlemskap kostar 100 kronor per år. Ungdomar upp till 30 år, 50 kronor per år. Vi ser fram emot att se dig som medlem! Du behövs för att vi ska bli starka och kunna skapa mer gemenskap och solidaritet.

NAMN:..... GATUADRESS:.....

POSTADRESS:..... MOBIL:.....

PERSONNUMMER:.....

MAIL:.....

gemenskap
solidaritet
● verdandi

Jubileumsår

2/2 2016

Verdandi 120 år

Vi firar hela året! På gator och torg!

Och med **FEST** i våra lokaler den 2 februari.

Rättvisevecka i maj

Vi åker ut med våra **Rättvisebussar** för att hjälpa till med myndighetskontakter, svåra blanketter och hjälp vid till exempel skuldsanering.

Europeiska Fattigdomsdagen

den 17 oktober driver vi våra politiska krav:

Alla ska ha rätt till bostad!

Nolltolerans för vräkning av barn!

**Välkomna att vara en del av
Verdandi och våra aktiviteter!**

**gemenskap
solidaritet
● verdandi**